

Til Natur- og Miljøklagenævnet

Aalborg d.21.2.2013

## **Klage vedr. Miljøredegørelsen: Opgradering Hobro-Aalborg**

### **1. Klage vedr. VVM-redegørelse for ”Opgraderingen af Hobro-Aalborg”, klages efter Planlovens §58, stk.1, nr.1, 2 og 4:**

- Planlovens (Vilkår) § 35, stk. 1, Proportionalitetsprincippet, vedr. manglende udarbejdelse af vurdering som kan redegøre for de væsentlige bærende karaktertræk i forhold til udpegningskriterierne for Særligt Værdifulde Kulturmiljøer, til at der kan stilles vilkår om placering og udformning, samt vilkår for opretholdelse af bevaringsværdige bygninger.
- Hvilket også berører Planlovens § 47, stk. 1, i det bygningen som skal eksproprieres ved bommerne, ikke kan vurderes, da der ikke er sket en vurdering af de væsentlige bærende karaktertræk i kulturmiljøudpegningen.
- Og endelig § 47, stk. 1, nr. 4, vedr. udarbejdelse af lokalplan for Skørping Midtbyplan, hvor plangrundlaget vurderes til ikke at være udarbejdet pga. af en faglig redegørelse og vurdering af de væsentligste karakterbærende træk i kulturmiljøudpegningen Skørping Station.

#### **1.1 Tidsplan og, projektvurdering**

Hvis man kan synliggøre en tidsplan for projektet, som kan indarbejde en ny konkret kulturmiljøvurdering for Skørping Station, kan dette være et fortrin frem for en fremsættelse om forbudsvirkning.

I det der klages over indholdet i planforslaget (hjemmel i Planlovens § 15, stk.2), fremsættes der, hvis ikke der kan skabes plads til en udarbejdelse af en ny kulturmiljøvurdering inde i den eksisterende tidsplan, endvidere en anmodning om forbudsvirkning efter lovens § 17 over for det konkrete bygge- og anlægsprojekt vedr. § 15, stk. 3 indtil kulturmiljøredegørelsen er udarbejdet.

#### **1.2 Klagens tidspunkt:**

”I det der ikke ligger nogen endelig *afgørelse* om planens endelige indhold pga. af den igangværende og planlagte periode til spørgsmål i offentlighedsfasen frem til d. 15.02.2013, menes retten til at påpege klagen berettiget, Planlovens § 58:

”Formålet er jo netop at redegørelsen (VVM’en) har til *formål* at belyse planforslagets konsekvenser med henblik på offentlighedens og andre myndigheders stillingtagen til forslaget”<sup>1</sup>.

Klagen har 3 anker:

---

<sup>1</sup> Boeck. Anne Birte (2002) Lov om Planlægning, 2. Udgave, Jurist- og økonomiforbundets Forlag.p.391

- Vurdering af trafiksikkerhed vedr. omlægnings af færdsels- og adfærdsmønstret af gående og cykellister.
- Spørgsmål vedr. opfyldelse af indholdsmæssige krav til redegørelsen i forhold til udpegning og retningslinier for Særligt værdifulde kulturmiljøer. Herunder også en samlet vurdering af indbyrdes samspil af faktorer (Samlebekendtgørelsens § 3, stk. 1, punkt 4).
- Spørgsmål vedr. forslaget (Kulturmiljøvurderingen i VVM'en) rette tilblivelse, samt hertil kravene om offentlighedsprocedure, idet udpegningsgrundlaget for kulturmiljøområderne ikke er nævnt i VVM-redegørelsen. Og i forhold til en vurdering af den efterfølgende stræknings opdradering af signalanlæggets påvirkning af udpegningsområdet, Nørreskov-Rebild Skovhuse, Nr.103. (Støj, Særligt værdifuldt landskab, rekreation, kulturmiljø), er adskilt til en efterfølgende planlægningsproces må siges, at være uhensigtsmæssigt for udarbejdelsen af et samlet planforslag for Skørping Station.

## 2. Minimumskrav til VVM vurderingen:

Klagen påpeger vigtigheden af dokumentation ud over et minimumskrav til VVM-redegørelsen, hvor der redegøres for de centrale problemstillinger, som bør tages alvorligt i forhold til proportionalitetsprincippet, idet problemstillingen mellem etablering af et højhastighedstog og trivsel i en mindre provinsby, ikke er en standard beskrivelse ud fra Bilag 4 i VVM-vejledningen:

Dokumentation af vurderinger af de indholdsmæssige krav til VVM redegørelsen, (§ 6, stk.7):

Stk.7 omhandler de særlige, *yderligere krav*, til redegørelsen for VVM-pligtige projekter. Bestemmelsen suppleres af samlebekendtgørelsens § 3, stk. 1 og 2, samt § 5, der har følgende ordlyd:

§ 5. Den i § 3, stk.1 nævnte redegørelse til regionplanretningslinierne (nu kommuneplanretningslinierne) skal på passende måde påvise, beskrive og vurdere et anlægs direkte og indirekte virkninger på følgende faktorer:

- 1) mennesker, flora og fauna,
- 2) jordbund, vand, luft, klima og landskab,
- 3) materielle goder og kulturarv, og
- 4) samspillet mellem disse faktorer.

Stk.2 Redegørelsen skal som minimum indeholde de i Bilag 4<sup>2</sup> nævnte oplysninger.

Ad Bilag 4, punkt 3 og 9: (Oplysninger der skal gives i henhold til § 5) vedr. forhold til:

/3. En beskrivelse af de omgivelser, som i væsentlig grad kan blive berørt af det ønskede anlæg, beskrivelser af anlæggets betydelige virkninger på omgivelserne, herunder navnlig virkningerne på befolkning, fauna, flora, jord, vand, luft, klimatiske forhold, omfanget af transport, materielle goder, herunder den arkitektoniske og arkæologiske kulturarv, landskabet, offentlighedens adgang hertil og den indbyrdes sammenhæng mellem oven nævnte faktorer samt en beskrivelse af de som en mulig følge af miljøpåvirkningerne afledte socioøkonomiske forhold.

<sup>2</sup> Se Bilag 4, i vejledning til VVM-vurdering.

/9. Beskrivelsen skal anføre anlæggets direkte virkninger og i givet fald dets indirekte, sekundære, kumulative, kort- og langsigtede, vedvarende eller midlertidige samt positive eller negative virkninger.

I det redegørelsen for *yderligere krav* (§ 6, stk.7.) til VVM-pligtige projekter, beskrives ud fra samle bekendtgørelsens § 5, virkning på faktorer, påpeges flg. faktorer som vigtige for en yderligere uddybning ud over et minimums krav: Punkt 1) *Mennesker*, punkt 3) *Kulturarv*, samt punkt 4) *samspillet mellem disse faktorer* til en konkretisering, idet Bilag 4 ikke vurderes til at redegøre tilstrækkeligt for hvordan et minimumskrav for disse faktorer kan beskrives i en vvm-redegørelse for et projekt, hvis grænseflade er et højhastighedstog og en mindre provinsby.

### 3. Faglige anker

#### 3.1 Vurdering af trafikikkerhed vedr. omlægnings af færdsels- og adfærdsmønstret af gående og cykellister.

Den generelle bekymring ved etableringen af hastighedstog er, at det eksisterende færdselsmønster også skal omlægges og det tager tid. Her tænker jeg specielt på gående og cyklende, og specielt i Skørping, hvor al færdsel mellem skolen og byen foregår gennem Jyllandsgade og Himmerlandsgade over bommerne.

Dette forhold bør tages meget alvorligt i forhold til en vurdering af en nye trafikløsning i Skørping, i det en total afspærring af spor og perron med et hegn på en højde på 2,5 meter vil skæmme de visuelle kvaliteter i kulturmiljøudpegningen, men ikke være nogen forhindring for en visuel sammenhæng over bommerne. Og derfor bør man vurdere den udarbejdede løsning en gang til for at se, om man har taget højde for de væsentligste forhold vedr. sikring af trafikikkerheden. Og specielt en vurdering af hvordan man vil skabe en omlægning af det eksisterende færdselsmønster for cykellister og gående. Forskning i byrumsundersøgelser<sup>3</sup> har vist, at terræn, landskab og rum er determinerende for færdslen mellem bygningerne, og i det Skørping er en vej by, må man antage at dette forhold også er fremherskende og determinerede her.

Den eksisterende tilgængelighed over bommerne og til og fra Stationen må siges at være et organisk færdselsmønster, som er et kendetegn ved trafikken i Skørping. Både gående, biler og cykler. En nedlæggelse og nedgravning af trafikåren, cykler, gående og biler, må siges at være imod den iboende natur hos de mennesker som netop har valgt skoven og et aktivt fritidsliv som rammen for deres bosætning. Færdslen for gående og cykler ad trapper ned gennem et 25 meter, 2,5 meter højt mørk gangtunnel i 4 meters dybde, vil være og er en stor begrænsning af tilgængeligheden og den frie færdsel for hele byen. Dette er et forhold som bør tages meget alvorligt i forhold til sundhed, turisme, påvirkningen af kulturmiljøet og ikke mindst den daglige færdsel og trafikikkerhed i byen mellem skolen og beboelsesområderne. Derfor foreslås en

- **Vurdering af en omlægning af det ændrede færdselsmønster**

---

<sup>3</sup> Det mangfoldige byrum, [www.detmangfoldigebyrum.dk](http://www.detmangfoldigebyrum.dk)

### 3.2 Særligt Værdifulde Kulturmiljøer

Spørgsmål vedr. opfyldelse af indholdsmæssige krav til redegørelsen i forhold til udpegning og retningslinier for Særligt værdifulde kulturmiljøer. Herunder også en samlet vurdering af indbyrdes samspil af faktorer (Samlebekendtgørelsens § 3, stk. 1, punkt 4).

#### **Vurdering af Væsentlige forhold i kulturmiljøet: Hvilke forhold er det som netop danner de karaktertræk i grundlaget for udpegningen og hvordan bevares og fremhæves de?**

Udpegning af Skørping Station Nr.6 er beliggende på begge sider af stationsanlægget, samt langs med Jyllandsgade. Og her er der i VVM vurderingen ikke redegjort for hvilke væsentlige karaktergivende træk i bebyggelsen, terræn og de kulturhistoriske faktorer, som netop er med til at danne de nævnte kvaliteter i hele områdeudpegningen. Netop beskrivelsen af de vigtige faktorer som danner karaktertrækket og som kan siges at skabe de væsentligste træk for denne kulturmiljøudpegning, er IKKE medtaget i vurderingen. Det er derfor ikke muligt at vurdere hvordan et nyt tekniske anlæg har indflydelse på sammenhængen, karaktertrækket og dermed på kulturmiljøet i udpegningen.

Man har helt enkelt ikke dannet sig det overblik over de hensyn som skal varetages, og derved kan man heller ikke redegøre for, at der er taget hensyn til de væsentligste forhold. Dermed burde man både gennem VVM vurderingen synliggøre, et yderligere stykke arbejde, for at afdække de væsentligste forhold. Og der iblandt også på skynde at kommunalbestyrelsens arbejde for, at målsætningen i kulturmiljøudpegningen opfyldes. Derfor burde begge parter være forpligtet til at få udarbejdet et mere fyldestgørende vurderingsgrundlag for kulturmiljøet til det videre projektarbejde.

#### **Perspektiveringen af arbejdet med kulturmiljøet**

At arbejde med kulturmiljøet, skal også ses i tæt forbindelse med strategier inden for turismen i området (Nørre-Rebild Skovhuse ( Nr.8)) og i Skørping generelt. Her er det vigtigt at sammenhængen i området og de enkelte lokaliteter lever op til turisternes krav bl.a. om tilgængelighed, kulturarv, identitet, æstetisk og rekreativ kvaliteter. For hvis først disse kvaliteter er gået tabt, er der større værdier for området som sættes på spil. Derfor beder vi om, at der tages tid til at udarbejde et fyldestgørende plangrundlag til afdækning af de væsentligste forhold og sammenhænge i kulturmiljøudpegningen, Skørping Stationsby (Nr. 6), Nørre-Rebild Skovhuse (Nr. 8), og afdækning af relationen og indbyrdes forhold til Skørping Sanatorium (Nr.7), for at skabe en bæredygtig udvikling for området.

I den forbindelse kan man synliggøre andre muligheder som øvrige aktører, Kulturstyrelsen, Realdania, fonde m.v., er fremme med nu og stiller til rådighed for at sammentænke omdannelsesprocesserne af bymiljøet og kulturarven.

Og endelig kan nævnes vigtigheden af dette arbejde ud fra de statslige udmeldinger til Kommuneplan 2013 vedr. Kulturarv og krav til den kommunale planlægning:

”Når kommunerne planlægger for udlæg i det åbne land, hvor der er kulturhistoriske interesser, inden for kirkeomgivelser eller planlægger for omdannelse af eksisterende byområder med kulturhistoriske interesser, **redegøres der for de bærende bevaringsværdier** og kulturmiljøets afgrænsning.....Dette ligger til grund for en vurdering af en evt. udnyttelse i forhold til beskyttelsen”.

Derfor anbefales det, at der udarbejdes en

- kulturhistorisk redegørelse for kulturmiljøudpegningerne, hvor der redegøres for de bærende bevaringsværdier, og deres indbyrdes sammenhæng.

### **3.3 Dialog og inddragelse af dokumentation i planprocessen**

Spørgsmål vedr. forslaget (Kulturmiljøvurderingen i VVM'en) rette tilblivelse, samt hertil kravene om offentlighedsprocedure, idet udpegningsgrundlaget for kulturmiljøområderne ikke er nævnt i VVM-redegørelsen. Og i forhold til en vurdering af den efterfølgende stræknings opdradering af signalanlæggets påvirkning af udpegningsområdet, Nørreskov-Rebild Skovhuse, Nr.103. (Støj, Særligt værdifuldt landskab, rekreation, kulturmiljø), er adskilt til en efterfølgende planlægningsproces må siges, at være uhensigtsmæssigt for udarbejdelsen af et samlet planforslag for Skørping Station.

Dialog vedr. VVM-processer, kan være en meget svær proces i forhold til at få skabt en real dialog om så svært en planproces, med så mange facetter. Her er det igen ikke et argument, at der er udarbejdet et lokalplanforslag for Skørping Midtby, og at man derved har haft åbnet op for en borgerinddragelse proces. Anken er stadigvæk, at det er sket på et forkert planlægningsgrundlag, hvorved vurderinger og forudsætningen for en diskussion og dialog, ikke har været reelt tilstede.

Og endelig at man har valgt at dele vvm-vurderingen op i forhold til en vurdering af de efterfølgende tekniske løsninger for opgraderingen af kørselshastigheden på strækninger i det åbne land. Dette er ikke nogen god ide eller til fordel for udarbejdelsen af et godt projektforslag for Skørping Station, i det vurderingen drejer sig om at skabe et overblik over "konflikten" mellem opgraderingen af krav til toget og dets indflydelse i et samlet område, hvor der også er faktorer som har betydning for menneskers trivsel. Ud fra Habitats direktivets formulering, som gælder for flora og fauna, betegnes disse for som "forringelser", "forstyrrelser" og "forurening" af og i et eksisterende (by)miljø.

Herved ankes i forhold til formålsparagrafferne i miljøkonventioner som Rio-, Aalborg- og Aalborg 10+, Kyoto, Copenhagen og Rio - konventionerne for, at gøre opmærksom på befolkningens trivsel, tilpasning ud over en vurdering af minimumskrav til miljøfaktorerne ("forurening") efter Bilag 14. Og deraf også en vurdering af det rette proportionalitets princip mellem de vurderede (negative/ødelæggende) faktorer i lokalmiljøet, set i forhold til en reel nedsættelse af køretiden på strækningen med få minutters gevinst. Lyntog stopper i dag ikke på Skørping Station.

#### **Bilag 1: Kulturarv/kulturmiljø:**

Ud fra de statslige interesser i kommuneplanlægningen 2009, er det de statslige mål

- at de kulturhistoriske enkeltelementer – både monumenterne og de mere ydmyge spor – sikres.
- At de kulturhistoriske helheder i det åbne land og byerne kulturmiljøerne – kortlægges, beskrives og sikres.
- At kirker og kirkeomgivelser, markante fortidsminder og fredede bygninganlæg bevares som tydelige kendingsmærker i landskabet.
- At indsatsen retter sig mod sporene efter menneskers virksomhed i alle perioder, fra forhistorisk tid og middelalder til nyere tid og nutiden.
- At der sker en formidling af kulturarven

## Bevaring

Kommuneplanen skal efter Planloven § 11a, nr. 14 indeholde retningslinier for sikring af kulturhistoriske bevaringsværdier, herunder beliggenheden af værdifulde kulturmiljøer og andre væsentlige kulturhistoriske bevaringsværdier.

Endvidere gælder at regionplanernes kortlægning, udpegninger m.v., skal overføres til kommuneplanen. For kulturmiljøerne gælder det *redegørelsen for de bærende bevaringsværdier* og kulturmiljøernes afgrænsning, samt at (Regionplanens retningslinier) for beskyttelse af værdifulde kulturmiljøer fastholdes i kommuneplanen.

Og endelig skal kommunen planen udpege værdifulde kulturmiljøer Planloven § 11a, stk.1 nr.14. Gældende kommuneplan fra 2009, påpeger at udpegningen af værdifulde kulturmiljøområder og enkelt områder som kan kendetegne en tidsepoke ikke er fyldestgørende kortlagt, p.19. Som genstand for beskyttelse må kulturmiljø beskrives som et afgrænset område eller element, der spejler væsentlige træk af samfundets udvikling.<sup>4</sup> Et kulturmiljø kan være såvel af international, regional, national som lokal interesse.

Regionplan 2005, Udpegning af kulturområder	Regionplan 2005	Kommentarer
103 Nørreskov-Rebild Skovhuse (Landsbyer, overgange, hulveje, turisme)	Retningslinie 5.4.2 - Beskyttelse af de værdifulde kulturmiljøer Retningslinie 5.4.3 - Sikring af kulturhistorien generelt	Kulturmiljøområdet ved Nørreskov-Rebild-Skovhuse udgør et bakket landskab på østsiden af Gravlevdalen, der er en del af en markant dal, der løber hele vejen ned gennem Himmerland fra nord mod syd. Nørreskov-Rebild ligger i landzone De store skovarealer ved Nørreskov-Rebild-Skovhuse giver mulighed for oplevelse af nogle spændende strukturer og en diversitet i det kulturhistoriske materiale, der sandsynligvis ikke er til stede i mere åbne og intensivt udnyttede landbrugsarealer. Disse strukturer er overlevet som følge af en mindre intensiv udnyttelse af arealet. Det drejer sig om gravhøje og forskellige stensætninger. Dansk Kulturhistorisk Centralregister (DKC) <a href="http://www.dkconline.dk">www.dkconline.dk</a>
104a-b Skørping By og sanatorium (Skørping by og sanatorium)	Retningslinie 5.4.2 - Beskyttelse af de værdifulde kulturmiljøer Retningslinie 5.4.3 - Sikring af kulturhistorien generelt Retningslinier 5.4.4. - Lokalplaner i kulturmiljøer Retningslinie 5.4.5 - Ændret anvendelse af historisk værdifuldebygninger	Skørping station ligger i landzone Skørping stationsbygning er fredet. Lokalplanen for Skørping Midtbyplan, redegør ikke for de væsentligste træk og faktorer, men har 3 kategorier: markante bygninger, fredede bygninger og en områdeudpegning. Der henvises ikke til datagrundlag for kategorien markante bygninger, d.v.s. at arbejdet med lokalplanlægningen ikke har taget hensyn til de væsentligste faktorer og karaktergivende træk i kulturmiljøudpegningen, som nævnt i grundlaget for udpegningen 104a-b Skørping By og Sanatorium, Aalborg Museum. Rapporten fra Cowi, har mange "fejl" og postulerer vedr. kulturmiljøvurderingen f.eks. er parkeringspladsen/torvet ved Jyllandsgade ikke det mest betydningsfulde karaktertræk i byen, men der i mod landskabets flade udstrækning, da det netop var her, at man kunne anlægge en jernbane station, d.v.s

<sup>4</sup> Basse, Ellen Margrethe (red.) (2006) Miljøretten 2, Arealanvendelse, natur- og kulturbeskyttelse, Jurist- og økonomiforbundets Forlag.

		rummet ved Jyllandsgade er sekundært i forhold til de to mest markante rum i Skørping, "hyllen" som stationen ligger på, med den markante udsigt langs med banen, og byrummet mellem Kulturstationen og Stationsbygningen, langs den gamle landevej, som afgrænses af Jyllandsgades forløb mod syd og terrænet mod nord.
Beskrivelsen af kulturmiljøerne	Baggrunden for udpegningen, om sårbarhed og trusler for det enkelte kulturmiljø og om hvilke beskyttelseshensyn, der skal varetages, er ikke medtaget i VVM'en. Der er derfor ikke redegjort for de væsentligste kulturbærende karaktertræk i kulturmiljøudpegningen.	Det bør anbefales, at der laves en fyldestgørende kultur-historisk redegørelse for udpegningen Skørping By-Sanatorium, for at redegøre for de væsentligste kulturbærende karaktertræk. Idet der er væsentligt at netop de kulturbærende karaktertræk udpeges. Dette er ikke gjort i Regionens arbejde, og heller ikke i rapporten for Skørping Midtbyplan. Der udover er der i Regionens arbejde forslået at der udarbejdes retningslinier for reguleringen i af byudviklingen gennem lokalplaner.

## Regionplan Nordjyllands Amt, 2005:

### Retningslinie 5.4.2. - Beskyttelse af de værdifulde kulturmiljøer

Inden for afgrænsningen af de udpegede områder i det åbne land skal de kulturhistoriske værdier beskyttes. Byggeri, anlægsarbejder og andre indgreb, der i væsentlig grad vil forringe oplevelsen eller kvaliteten af de kulturhistoriske værdier, må ikke finde sted.

### Retningslinie 5.4.3 - Sikring af kulturhistorien generelt

Amtsrådets udpegnings af værdifulde kulturmiljøer er ikke udtømmende, og der vil være andre værdifulde kulturmiljøer og kulturhistoriske enkeltelementer, som bør sikres bevaret gennem planlægning og administration. Hertil hører også en sikring af de markante fortidsminder og de fredede bygningsanlæg som tydelige kendingsmærker i landskabet.

### Retningslinier 5.4.4. - Lokalplaner i kulturmiljøer

Når der udarbejdes lokalplaner, der går ind i de udpegede kulturmiljøer, bør disse indeholde bevarende bestemmelser. Der bør foreligge en registrering af kulturværdierne, som er tilstrækkelig til at vurdere forhold, der skal reguleres i lokalplanen.

### Retningslinie 5.4.5 - Ændret anvendelse af historisk værdifulde bygninger

Ændring af anvendelsen af historisk værdifulde bygninger og anlæg kan finde sted, hvis den tjener til anlæggets bevarelse, respekterer de særlige kulturtræk og er i overensstemmelse med øvrige planlægning og lovgivning.

## Retningslinier i Rebild Kommuneplan 2009:

### Kommuneplanens retningslinier: (Kilde: Kommuneplan 2009, Rebild Kommune)

Uddrag af statslige mål:

- At de kulturhistoriske enkeltelementer sikres.
- De kulturhistoriske helheder i det åbne land og i byerne skal kortlægges, beskrives og sikres.
- Kirker og kirkeomgivelser, markante fortidsminder og fredede bygningsanlæg bevares som kendingsmærker i landskabet.
- At indsatsen rettes sig mod sporene efter menneskers virksomhed i alle perioder.
- At der sker en formidling af kulturarven.

### Retningslinie 6.2.1 Udpegning af værdifulde kulturmiljøer

Note: Kortlægningen af kulturarven i Rebild Kommune er ikke fuldstændig.p.19.

"Et kulturmiljø skal forstås som et geografisk afgrænset område, der ved sin fremtræden afspejler væsentlige træk af den samfundsmæssige udvikling. Ofte indeholder et kulturmiljø flere kulturhistoriske enkeltelementer, der ikke nødvendigvis hører sammen"

#### Retningslinje 6.2.1

Udpegning af værdifulde kulturmiljøer

På kort 2 og figur 6.2.1 er udpeget de værdifulde kulturmiljøer, som skal sikres såvel i byzone som i landzone.

**Udpegningsgrundlag:** Beskrivelse af de værdifulde kulturmiljøer, baggrund for udpegningen, om sårbarhed og trusler for det enkelte kulturmiljø og hvilke beskyttelseshensyn, der skal varetages (Kilde: "Rebild Kommune – Kulturmiljøer",

6 Skørping (Miljøet omkring stationen, vandtårnet, Himmerlandsvej mv.)  
7 Skørping Sanatorium (Sanatorium)  
8 Nørreskov-Rebild Skovhuse (Landsbyer, overgange, hulveje, turisme)

<http://www.rebild.dk/Byg%20og%20Bo/Kommuneplan2009/-/media/Files/Byg%20og%20Bo/AndrePlaner/Kulturmiljøer%20pdf.ashx>

## Retningslinje 6.2.2, Beskyttelse af værdifulde kulturmiljøer

(Kilde: Kommuneplan 2009, Det åbne land, p.19, Rebild Kommune)

Inden for afgrænsningen af de udpegede områder skal de kulturhistoriske værdier beskyttes. Byggeri, anlægsarbejder og andre indgreb, der i væsentlig grad vil forringe oplevelsen eller kvaliteten af de kulturhistoriske værdier, må ikke finde sted i disse områder.

Ændringer af anvendelsen af historiske værdifulde bygninger og anlæg inden for de udpegede kulturmiljøer kan finde sted, hvis den tjener til anlæggenes bevarelse, respekterer de særligt kulturtræk og er i overensstemmelse med øvrige planlægning og lovgivning.

## Retningslinje 6.2.3 Sikring af kulturhistorien generelt

Byrådets udpegning af værdifulde kulturmiljøer er ikke udtømmende, og der vil være andre værdifulde kulturmiljøer og kulturhistoriske enkeltelementer, som skal søges bevaret gennem planlægning og administration. Hertil hører også en sikring af de markante fortidsminder og de fredede bygningsanlæg som tydelige kendingsmærker i landskabet.

## Retningslinje 6.2.4 Lokalplaner i kulturmiljøer

Lokalplaner der omfatter hele eller dele af de udpegede kulturmiljøer skal indeholde overvejelser om og i nødvendigt omfang bindende bestemmelser for, hvordan de pågældende bevaringsværdier sikres bedst muligt. Redegørelser til lokalplaner, der omfatter hele eller dele af de udpegede kulturmiljøer, skal indeholde eller henvise til en registrering af de omfattede kulturværdier, som er tilstrækkelig til at vurdere forhold, der skal reguleres i lokalplanen.

### Redegørelse til retningslinje 6.2.4

Byrådet ønsker, at lokalplaner for værdifulde kulturmiljøer udarbejdes på et fyldestgørende grundlag, så bevaringsinteresserne reelt sikres. Lokalplanernes formål vil ofte være opførelse af nyt byggeri eller lignende, men det bør sikres, at planerne også varetager beskyttelsesinteresserne i de udpegede kulturmiljøer. Af hensyn til muligheden for at bedømme, om lokalplanens mål og bestemmelser er forenelige med hensynet til kulturværdierne, er det vigtigt, at den foreliggende viden bliver inddraget i planlægningen. Ifølge den reviderede museumslovs § 23, stk. 2, skal planmyndigheden inddrage vedkommende statslige eller statsanerkendte kulturhistoriske museum, når der udarbejdes en lokalplan, der berører bevaringsværdier. Lokalplanlægning med bevarende sigte må ikke indeholde bindinger, som vil hindre fortsat landbrugsdrift efter tidssvarende metoder.

## Retningslinje 6.2.5 Beskyttelse af kirkernes fremtræden

Det skal i planlægningen og administrationen sikres, at hensynet til kirkernes fremtræden varetages. Kirker omfattet af retningslinjen er vist på kort 2. Inden for nær- og fjernbeskyttelseszonerne omkring kirkerne kan der ikke opføres bygninger, tekniske anlæg m.v., medmindre det er sikret, at hensynet til kirkernes betydning som monumenter i landskabet og (lands-)bymiljøet ikke herved tilsidesættes. Fjernbeskyttelseszonerne er vist på kort 2.

## Rammer som er omfattet Kulturmiljøudpegningen: Retningslinier for de enkelte rammer i Kommuneplan 2009

Ramme nr.	Områdebetegnelse, anvendelse og beskrivelse	Max. bebyggelses %, etageantal og bebyggeshøjde	Zoneforhold	Udendørs ophold (min % af etageareal)
T50	Teknisk anlæg. Baneareal udlagt til parkeringsformål.	Uden bebyggelse	Landzone, overføres til byzone ved lokalplan	Ingen
C50	C 50 Centerområde Butikker, liberale erhverv samt mindre ikke generende virksomheder i tilknytning til butikker, helårsbeboelse samt offentlige formål	100 %, 3 etager og 13 m	Byzone	
B50	B 50 Boligområde Helårsbeboelse	30 %, 1½ etage og 8,5 m	g 8,5 m By- og landzone.	Privat: 100 % Fælles: 10 %



			Landzone overføres til byzone ved lokalplan	
--	--	--	---	--

### Væsentlige mangler ved Vurdering af anlæggets påvirkning af ”udpegning af værdifulde kulturmiljøer”.

Den største anke er, at den viden der ligger i beskrivelsen fra Aalborg Museum, ikke er anvendt i vurderingerne. Hverken i VVM'en eller i udarbejdelsen af lokal planen for Skørping Midtby:

I kommuneplan 2009 for Rebild Kommune p. 19 (skema 6.2.1) redegøres for de 3 udpegninger af værdifulde kulturmiljøer; Skørping ( Nr. 6), Skørping Sanatorium( Nr. 7) og Nørre-Rebild skovhuse(nr.8). Kulturmiljøerne nævnes med en kort betegnelse: Her nævnes kort under Skørping (Nr.6): **Miljøet omkring stationen, vandtårnet, Himmerlandsvej m.v.**

Derudover henvises til baggrunden for udpegningerne fra Nordjyllands Amt og museerne.( ”Rebild Kommune – Kulturmiljøer”, [http://www.rebild.dk/Byg%20og%20Bo/Kommuneplan2009/~/\\_media/Files/Byg%20og%20bo/AndrePlaner/Kulturmilj%C3%B8er%20pdf.ashx](http://www.rebild.dk/Byg%20og%20Bo/Kommuneplan2009/~/_media/Files/Byg%20og%20bo/AndrePlaner/Kulturmilj%C3%B8er%20pdf.ashx)).

Uddrag:

#### 1. Baggrunden for udpegning:

Baggrund for udpegning af Værdifulde kulturmiljøer i Skørping (Nr. 6) og Skørping sanatorium (Nr.7): Skørping stationsby og sanatorium (Tidspunkt 1869 og frem):

”Kulturmiljøet omfatter to områder, dels de arealer der omfatter (I) Skørping stationsbys etablering og stationsbyens første udvikling, dvs. banegårdsområdet og bebyggelsens udvikling langs Jyllandsgade, dels de (II) arealer af Buderupholm Skovdistrikt der i 1906 blev inddraget til etablering af et sanatorium ved Nationalforeningen til Tuberkulosens Bekæmpelse.

Etableringen af en station i øde et område, var betinget af **de landskabsmæssige forhold**, samt at **damplokomotiverne** kunne komme i drift igen pga af det flade terræn, jordbunden var stabil nok til etablering af de tekniske anlæg og at forsyningen til regelmæssig kul og vand på strækningen var dækket. Dernæst anså man Rold Skov værende af **miltærstrategisk** betydning.

#### 2. Bevaringstilstand

”Omkring banelegemet umiddelbart nord for stationsområdet er et område friholdt for bebyggelse, hvorved oplevelsen af stationens etablering og beliggenhed midt i de store - og oprindeligt relativt ubefolkede - skovområder er bevaret”.

#### 3. Sårbarhed og virkemidler

##### Skoven omkring

”Området omkring banelegemet nord for stationsbygningerne, der sikrer oplevelsen af stationens etablering i store skovområder, bør ikke bebygges eller på anden måde fyldes op”.

**Jyllandsgade:**”Et godt tiltag vil være at udarbejde samlede retningslinjer nht., at regulerer bebyggelsens udvikling på hele gadens udstrækning og derved sikre oplevelsen af gadens opståen i forbindelse med stationens etablering i slutning af 1800 tallet.”

”**Vandstation**” Det teknologiske grundlag for den tidligere jernbanedrift, etableret som ”ren stationsby”. Såvel stationens som sanatoriets beliggenhed midt i det omfattende skovområde er forbundet med **betydelige naturmæssige oplevelsesværdier**.

## Bilag 2

Skørping (Kilde: Jørgen Elsøe Jensen)

Oprindelse: 1869 som stationsby

Dominerende eksistensgrundlag:

1870- lokal handel og erhverv

Byplan: vejorienteret

Begivenheder:

#### 1. Erhvervsforudsætning

Skørping er opstået som en stationsby. Den har navn efter den ca. 3 km nordligere landsby, der er middelalderlig adel-kirkeby. Skørping stationsby opstod med anlægget af den østjyske længdebane, der i 1869 førtes igennem fra Randers til Aalborg. Stationen anlagdes på et ubebygget sted ved en lokal landevej i Rold Skovs nordlige udkant.

Stationsbyen udviklede sig langsomt, ved indgangen til 1900-årene fandtes ingen særlig virksomhed ud over sparekasse, et mejeri og enkelte købmandsforretninger. En del af befolkningen var ansat i de tilgrænsende skovdistrikter. I 1905 opførtes et tuberkulosesanatorium vest for byen, stationsbyen fik apotek 1907, egen kirke 1913-1914 og der opstod lokale industrielle virksomheder, senere administration, politi mv.

Skørping har gennemgået en fortsat udvikling på grund af sin gunstige beliggenhed i forhold til transport og naturværdier. I nyere tid er tuberkulosesanatoriet omdannet til et privathospital.

#### 2. Lokalisering

Stationsbyens lokalisering er bestemt af sporføringen, som mellem Skørping og Støvring skærer over Lindene ådal. Det var formentlig på grund af stationernes bedre fordeling, at Skørping station anlagdes syd for landsbyen, nogenlunde lige langt mellem Arden og Støvring.

#### 3. Byplan og bebyggelse

Stationsbyens bebyggelse er opstået langs landeveje mellem de lokale bebyggelser. Fra 1960'erne er bebyggelsen vokset mod nord ad landevejen til Gammel Skørping.

#### 4. Vurdering af byens værdier og fremtidsmuligheder

Skørping rummer i sig selv ingen fremtrædende kulturmiljøværdier<sup>5</sup>, men ligger i et attraktivt naturområde i en lomme af Rold Skov nær Rebild. Den har også en gunstig beliggenhed i forhold til transport, omend der ikke er oplagte muligheder som oplandsby. Endelig har Skørping stadig institutioner og virksomheder, der kan tiltrække arbejdskraft. Fremtidsmulighederne ligger formentlig i den naturskønne beliggenhed, de etablerede virksomheder og institutioner og de potentialer, der knytter sig til nærheden til Aalborg.

#### 5. Ejendomme og befolkningstal

Ejendomme

1921 140 gårde og huse

1955 424 husstande

---

<sup>5</sup> På nationalt niveau. Men som en lokal udpegning, Kulturmiljø udpegning i Regionplan 2005.

Befolkningstal	
1921	1085
1930	1151
1955	1289

## 6. Kort og litteratur

Per Smed: Landskabskort over Nordjylland 1979. Geografforlaget.

Frits Hastrup: Danske Landsbytyper. Århus 1964.

J. P. Trap: Kongeriget Danmark. Anden Udgave, Femte Deel. 1875; s. 279ff.

J. P. Trap: Kongeriget Danmark. Tredje Udgave. Aalborg Amt IV. 1901; s. 480f.

J. P. Trap: Kongeriget Danmark. Fjerde Udgave. Aalborg Amt. 1924; s. 678ff.

J. P. Trap: Danmark. Femte udgave. Ålborg Amt VI,3. 1961; s. 1108ff.

<http://www.kulturarv.dk/publikationer/publikation/artikel/kulturarv-en-vaerdifuld-ressource/>  
<http://www.kulturarv.dk/publikationer/publikation/artikel/kommune-kend-din-kulturarv-1/>

<http://www.naturstyrelsen.dk/NR/rdonlyres/413267A9-0BDB-4D27-BF51-96DB3CABA4CB/126370/Turismeplanlgning.pdf>

Oplevelsesværdikortlægning – videntjeneste

<http://www.videntjenesten.life.ku.dk/>

Nr. 9.4.8 Oplevelsesværdier og det grønne håndtryk.

Nr. 9.4.16 Kortlægning af oplevelsesværdier i Ringsted Kommune

Nr. 9.4.14 Kortlægning af oplevelsesværdier i Viborg kommune

Landskabskaraktermetoden

[http://www.naturstyrelsen.dk/NR/rdonlyres/02924B8E-AE07-46C2-A8A0-A74A0A38A8EE/46053/Vejledningenilandskab\\_050707b.pdf](http://www.naturstyrelsen.dk/NR/rdonlyres/02924B8E-AE07-46C2-A8A0-A74A0A38A8EE/46053/Vejledningenilandskab_050707b.pdf)

[http://www.naturstyrelsen.dk/NR/rdonlyres/3728466B-9358-499B-B236-57B29CBC8A09/119558/Hjaelpenernaer\\_udgivet\\_nst.pdf](http://www.naturstyrelsen.dk/NR/rdonlyres/3728466B-9358-499B-B236-57B29CBC8A09/119558/Hjaelpenernaer_udgivet_nst.pdf)

Øvrige kilder:

Andersen, Lise: De nye byer i Himmerland. Folkets Nordjylland, NordjyllandsAmt, 2003, side 100-111.  
Fredningslisten, [www.kuas.dk](http://www.kuas.dk)

Jensen, Poul Erik Hyldgaard: Skørping Stationsby. Skørping 1982. Trap. Aalborg Amt. 5.udgave 1961.